

Даследчая функцыя развіваецца двума ўзаемазвязанымі шляхамі: творчы спецыяліст павінен, па-першае, абапірацца на дасягненні навукі, выкарыстоўваючы яе рэкамендацыі і вывады ў дакладных, можа непаўторных сітуацыях у бібліятэчнай справе, па-другое, быць актыўным удзельнікам бібліятэчнай даследчай практыкі. Такія навыкі і ўменні фарміруюцца на практычных занятках па курсу, якія маюць даследчыя кампаненты. Студэнты разбіваюцца на невялікія даследчыя калектывы (3-5 чалавек) і пад кіраўніцтвам выкладчыка распрацоўваюць праграму навуковага даследавання, якая складаецца з метадалагічнага і працэдурачнага блокаў. Асаблівая ўвага звяртаецца на вызначэнне кампанентаў метадалагічнага блока: абгрунтаванне праблемы, вылучэнне аб'екта і прадмета даследавання, мэт і задач, аперацыйналізацыя выкарыстоўваемых паняццяў і г.д. Самастойнасць распрацоўкі праграм выклікае ў студэнтаў зацікаўленасць у пошуку літаратуры па тэме даследавання, абгрунтаванні праблемы, вылучэнні астатніх кампанентаў і, наогул, у выніках сваёй працы, што садзейнічае актыўнаму асэнсаванню матэрыялу курса і развіццю творчых здольнасцей.

Удасканаленне пералічаных форм навучання спрыяе фарміраванню маладога спецыяліста, які не толькі валодае пэўнай сумай ведаў, але і з'яўляецца актыўнай творчай асобай, падрыхтаванай да самаадукацыі ў далейшым.

Усціменка А.І., дацэнт
Хахлова Н.В., дацэнт

РАЗВІЦЦЕ ЗДОЛЬНАСЦЕЙ СТУДЭНТАЎ У ПРАЦЭСЕ ВЫКЛАДАННЯ КУРСА «ІНФАРМАТЫКА»

Здольнасці, як вядома, фарміруюцца і развіваюцца ў працэсе навучання канкрэтнаму віду дзейнасці і знаходзяцца ў прамой залежнасці ад метадыкі навучання. У працэсе

выкладання спецыяльных дысцыплін на факультэце БІС трэба зыходзіць перш за ўсё з дакладнага разумення таго, да якога віду прафесійнай дзейнасці мы рыхтуем студэнтаў. якія сучасныя патрабаванні прад'яўляюцца грамадствам да спецыялістаў удадзенай сферы, г.зн. якімі тэарэтычнымі ведамі павінен валодаць выпускнік факультэта. «Інфарматыка» разам з другімі спецыяльнымі дысцыплінамі ставіць мэтай стварыць тэарэтычны фундамент прафесійных ведаў, а таксама сфарміраваць практычныя навыкі апрацоўкі, захоўвання, пошуку і перадачы інфармацыі ва ўмовах сучасных інфармацыйных тэхналогій.

Калі гаварыць аб развіцці здольнасцей у працэсе выкладання курса «Інфарматыка», можна выдзеліць некалькі напрамкаў: тэарэтычны, практычны, навукова-даследчы.

Тэарэтычныя веды студэнт атрымлівае ў першую чаргу на лекцыях. Чытанне праблемных лекцый па курсу фарміруе ў яго ўстойлівы пазнавальны інтарэс, які, у сваю чаргу, становіцца істотным фактарам развіцця здольнасцей, абстрактна-лагічнага мыслення. Інфарматыка, з'яўляючыся даволі дынамічнай навукай, што абумоўлена аб'ектыўнымі заканамернасцямі развіцця інфармацыйнага падыходу ў сучаснай навукі, дае шырокія магчымасці ў гэтым плане. Многія лекцыі курса носяць праблемны характар, напрыклад такія тэмы, як «Гісторыя і сучасныя тэндэнцыі развіцця інфарматыкі», «Інфармацыйныя рэсурсы як аснова сацыяльных камунікацый», «Тэндэнцыі і перспектывы развіцця айчынных і замежных аўтаматызаваных сістэм і сетак» і інш. У час чытання лекцый вельмі важным з'яўляецца дыялог з аўдыторыяй, які садзейнічае развіццю ўвагі, умению арыентавацца ва ўжо атрыманых прафесійных ведах. Нагляднасць навучання таксама стымулюе развіцце здольнасцей студэнтаў.

Для гэтых жа мэт можна выкарыстоўваць і такі прыём навучання, як падрыхтоўка пытанняў для самакантролю. У курсе «Інфарматыка» падобныя пытанні сфармуляваны па кожнай тэме. Адказ на іх патрабуе ад студэнта самастойнага вывучэння

тэарэтычнага матэрыялу, умення знайсці патрэбнае рашэнне. Работа з пытаннямі для самакантролю павышае цікавасць да курса, садзейнічае развіццю такіх здольнасцей студэнта, як уменне самастойна арыентавацца ў тэарэтычным матэрыяле, аналізаваць, абагульняць інфармацыю, выдзяляць галоўнае, канкрэтызаваць яго, многааспектна падыходзіць да паняццяў і з'яў.

Выкананне лабараторных работ у найбольшай ступені садзейнічае фарміраванню прафесійных навыкаў і ўменняў будучых спецыялістаў. І тут трэба гаварыць як аб праблематыцы гэтых работ, так і аб форме іх правядзення. Тэматыка лабараторных работ па курсу «Інфарматыка» адлюстроўвае сучасны ўзровень практычнай дзейнасці бібліятэк і інфармацыйных устаноў. Усе яны звязаны з засваеннем нетрадыцыйных метадаў выканання інфармацыйных працэсаў, асваеннем тэхналагічных аперацый перадмашынай, машынай і паслямашынай апрацоўкі інфармацыі. З'явіліся новыя тэмы, напрыклад «Вызначэнне інфарматыўнасці дакументаў», «Стварэнне і выкарыстанне аўтаматызаванай фактаграфічнай інфармацыйна-пошукавай сістэмы», «АРМ карыстальніка». Пры выкананні сямі - дзесяці лабараторных работ па курсу «Інфарматыка» выкарыстоўваецца ПЭВМ. Гэта выпрацоўвае пэўны стыль мыслення ў студэнтаў, павышае навуковую арганізацыю працы, развівае навыкі працы на камп'ютэры, стварае прынцыпова новыя ўмовы для набывання ведаў. Любыя лабараторныя заняткі патрабуюць індывідуальнага падыходу да навучання. асабліва тыя, якія звязаны з працай на ПЭВМ.

У камп'ютэрных класах трэба праводзіць толькі дробнагрупавыя заняткі, а па некаторых тэмах нават індывідуальныя. Гэта будзе ў значнай меры павышаць якасць навучання і ў выніку садзейнічаць развіццю здольнасцей студэнтаў.

Трэба закрануць і такія пытанні, як неабходнасць павышэння ўзроўню ПЭВМ, стварэнне універсітэцкай бібліятэчна-інфармацыйнай лакальнай сеткі з далейшым яе выхадам на знешнія сеткі. Гэта дазволіць

развіваць не толькі практычныя навыкі выкарыстання сучасных тэхналогій, але і ў цэлым павысіць якасць падрыхтоўкі студэнтаў для будучай работы ў рэжыме сеткавай тэхналогіі.

Навукова-даследчы напрамак развіцця здольнасцей студэнтаў звязаны з выкананнем курсавых і дыпломных работ, якія фарміруюць здольнасці самастойна мысліць, арыентавацца ў вычэбным матэрыяле, дакладна, лагічна прадстаўляць яго, творча падыходзіць да вывучаемай праблемы, бачыць асноўныя напрамкі яе далейшага даследавання.

Такім чынам, спалучэнне некалькіх напрамкаў па развіццю здольнасцей студэнтаў у працэсе выкладання курса дазволіць будучаму спецыялісту актыўна, плённа і творча вырашаць прафесійныя задачы.

Ляйко Н.А.,
дацэнт

УДАСКАНАЛЕННЕ ПАДРЫХОТЎКІ КАДРАЎ ПА РАЗВІЦЦЮ ЗДОЛЬНАСЦЕЙ СТУДЭНТАЎ У ПРАЦЭСЕ ВЫКЛАДАННЯ КУРСА ПА ВЫБАРУ «РАБОТА БІБЛІЯТЭК ПА АДРАДЖЭННЮ НАЦЫЯНАЛЬнай КУЛЬТУРЫ»

Удасканаленню падрыхтоўкі кадраў і развіццю творчых здольнасцей студэнтаў у значнай ступені садзейнічаюць курсы па выбару. Калі студэнт робіць свой выбар курса, гэтым ён адказвае на пытанне, што больш за ўсё яго цікавіць, дзе ў сваёй будучай дзейнасці ён знойдзе задавальненне.

Выкладанне на працягу пяці гадоў курса па выбару «Работа бібліятэк, якія абслугоўваюць дзяцей, па адраджэнню нацыянальнай культуры», сведчыць аб наступным: нягледзячы на тое, што толькі 1/3 студэнтаў прыйшлі вучыцца па прызванню, а астатнія -- выпадкова, на апошнім курсе ў асноўным студэнты правільна ацэньваюць сваю прафесію. Яны прыйшлі вучыцца на факультэт бібліятэчна-інфармацыйных сістэм.